

Undervisningsforløb:

Lokalhistoriske kildepakker – Amager og Christianshavn (Skoleliv og arbejde)

Kildemateriale: Erindring nr. 1008 – Knud G. V. Jensen (periode: 1897-1945), 1969

Uddrag af Knud G. V. Jensen pensionisterindring fra 1969. Her skriver han bl.a. skriver om sin skolegang i Bådsmadsstrædes Skole og senere om sin lærlingetid som smed ved Grønlands handelsplads.

Find den samlede erindring her: <https://kbharkiv.dk/permalink/post/18-1087>

KØBENHAVNS
STADSARKIV

Skoleliv

Jeg var ikke mere end 6 år da jeg kom i skole.
Der var to at vælge imellem.
Betalingsskolen i Prinsessegade, og
friskolen i Bådmandsstræde.
Den første var for de lidt finere
dem fra forhusene, og den anden
for os andre.
Forøvrigt lå vi altid i krig med
dem fra betalingsskolen.
Vores var den ældste, vist fra
1866, min far havde gået i den
og han var født i 1866.
Piger og drenge var skarpt
adskilt ved et plankeværk.
Senere i vore dage har den gamle
skole fået oprejsning.
Den er blevet gymnasium, man
kan blive student derfra.
Det var der ingen der havde drømt
om den gang.

Jeg var ikke mere end 6 år da jeg kom i skole. Der var to at vælge imellem. Betalingsskolen i Prinsessegade, og friskolen i Bådmandsstræde. Den første var for de lidt finere, dem fra forhusene og den anden for os andre. Forøvrigt lå vi altid i krig med dem fra betalingsskolen. Vores var den ældste, vist fra 1866, min far havde gået i den og han var født i 1866. Piger og drenge var skarpt adskilt ved et plankeværk. Senere i vore dage har den gamle skole fået oprejsning. Den er blevet gymnasium, man kan blive student derfra. Det var der ingen, der havde drømt om den gang.

(5)

Lærinden, en frk. Kolding.

en ældre lidt stram dame.

Hun holdt et stykke rundt kridt i vejret, og spurgte, hvad tror I det her er for noget?

En cigaret råbte jeg i en fart.

Det lignede dem som min ældre broder røg, de hed "Motor", og kostede en øre stykket.

Der blev dyb tavshed, indtil frk. Kolding, sagde, sikke en erfaring Knud dog har, men det er nu et stykke kridt.

Så vendte hun sig mod den store tavle, og tegnede et 0. Det er et 0 skreg alle 30 unger. Rigtig sagde frøkenen, men hvad er det nu sagde hun, og tegnede et 8 neden under det første. Det var der kun nogle få, der kunne finde ud af. Det var min første erindring fra min allerførste skoledag.

19

Lærinden, en frk.

Kolding, en ældre lidt stram dame. Hun holdt et stykke rundt kridt i vejret, og spurgte, hvad tror I det her er for noget? "En cigaret" råbte jeg i en fart. Det lignede den min ældre broder røg, de hed "Motor" og kostede 1 øre stykket. Der blev dyb tavshed, indtil frk. Kolding sagde, "sikke en erfaring Knud dog har, men det er nu et stykke kridt". Så vendte hun sig mod den store tavle og tegnede et 0. Det er et "0" skreg alle 30 unger. "Rigtig" sagde frøkenen, "men hvad er det nu?" sagde hun, og tegnede et ottetal nedenunder det første. Det var der kun nogle få, der kunne finde ud af. Det var min første erindring fra min allerførste skoledag.

(5)

Der var både formiddags og efter-
middags skole

Om eftermiddagen var der mange
som sad på bænke med mælke-
mælkedrenge.

De havde været ude med mælke-
vognen siden kl. 5, så man kan
let tænke sig hvor lidt friske og
vagne de var.

De sad da også og nikkede indtil
lærerens klap med linialen fik de
arme drenge til at fare op med et
ryk. Det var faktisk hårde
tider dengang.

Det er jo ganske utænkeligt, at man
behandler børn, sådan i dag.

Det var også almindeligt, at fattige
folk sendte deres børn på fabrik
når de var 12 år.

På Christianshavn var der Nobel og
Brauns Tobaksfabrikken.

De tog denne billige arbejdskraft
alt hvad de kunde få, både
piger og drenge.

Der var både formiddags-
og eftermiddags skole. Om eftermiddagen var der mange, der mødte i deres uniform, som
mælkedrenge. De havde været ude med mælkevognen siden kl. 5, så man kan let tænke sig, hvor
lidt friske og vagne de var. De sad da også og nikkede indtil lærerens klap med linialen fik de arme
drenge til at fare op med et ryk. Det var faktisk hårde tider dengang. Det er jo ganske utænkeligt, at
man behandler børn sådan i dag. Det var dengang almindeligt at fattige folk sendte deres børn på
fabrik når de var 12 år. På Christianshavn var der Nobel og Brauns tobakfabrik. De tog denne
billige arbejdskraft - alt hvad de kunne få, både piger og drenge.

(5)

Arbejde

Da jeg var 14 år blev jeg konfirmeret, i matrostøj, og jeg fik mine første lange bukser.

Så skulde vi finde en læreplads til mig, for et håndværk skulde man have, det var der tradition for i vores familie.

Det var mest smede.

Bedstefar min far, og mine brødre var alle smede.

Så det blev jeg altså også.

Det var ingen sag at komme i lære dengang. Der var B & W's store virksomhed, og der var Københavns flydedok, et gammelt skibsværft med fine skibsbygger traditioner.

Det lå for enden af Strandgade op til den gamle Grønlands handelsplads.

Da jeg var 14 år, blev jeg konfirmeret, i matrostøj, og jeg fik mine første lange bukser. Så skulle vi finde en læreplads til mig, for et håndværk skulle man have, det var der tradition for i vores familie. Det var mest smede. Bedstefar, min far og mine brødre var alle smede. Så det blev jeg altså også. Det var ingen sag at komme i lære dengang. Der var B & W's store virksomhed, og der var Københavns flydedok, et gammelt skibsværft med fine skibsbygger traditioner. Det lå for enden af Strandgade op til den gamle Grønlands handelsplads.

(6)

I min tid kom ~~store~~ de store sejlskibe her ind, og
læssede deres grønlandske varer, som
ganske vist ikke altid duftede lige
godt, men som alligevel var med
til at give stedet colorit.
Staa men her laa galsaa flydedokken
hvor jeg kom i lære i 1909.

Det var en broget flok der arbejdede her.
De gamle maskinfolk havde alle
øgenavne. Der var smukke Pedersens
Jøde Hansen, den fedtede Andersen,
og mange flere, og det var deres
officielle navne, som baade mestre
og svende brugte.
Jeg var meget lille, da jeg begyndte
her, jeg maatte staa paa en kasse
for at naa op til skruestikken.
Det var ogsaa en grov verden
jeg kom ind i.
Det var ikke just salongsprog der
taltes her.
Nogle af de gamle svende, var staa-
ogsaa naar paa formiddagen noget
anløbne, og der skulde sendes
bud efter ny forsyning af Brænde-
vin, 1/2 aalborg og en 1/2 skibsol.
35 øre var det hele som det kostede.
Saa kunde de klare sig til fyraften.

I min tid kom de store sejlskibe herind, og lastede deres
grønlandske varer - som ganske vist ikke altid duftede lige godt - men som alligevel var med til at
give stedet colorit. Nå, men her lå altså flydedokken hvor jeg kom i lære i 1909.

Det var en broget flok, der arbejdede
her.

De
gamle maskinfolk havde alle øgenavne. Der var smukke Pedersen, jøde Hansen, den fedtede
Andersen, og mange flere - og det var deres officielle navne, som både mestre og svende brugte.
Jeg var meget lille, da jeg begyndte her, jeg måtte stå på en kasse for at nå op til skruestikken. Det
var også en grov verden, jeg kom ind i. Det var ikke just salongsprog der taltes her. Nogle af de
gamle svende var da også hen på formiddagen noget anløbne, og der skulle sendes bud efter ny
forsyning af brændevin. 1/2 Ålborg og 1/2 skibsol. 35 øre var alt, hvad det kostede, og så kunne de
klare sig til fyraften.

(6)

Om vinteren måtte vi fejle sneen
væk, der hvor vi skulde arbejde.
Man blev hårdet.
Arbejdstiden var lang, fra 7 morgen
til 5 eftermiddag.
I dag forstår jeg ikke men kunne
holde til det; Jeg tror jeg var 19-20
år før jeg fik underbukser.
Min første overfrakke fik jeg først
da jeg blev savard, men da kos-
tede den også 40 kr.

Om vinteren måtte vi feje sneen væk,
der hvor vi skulle arbejde. Man blev hårdet. Arbejdstiden var lang, fra 7 morgen til 5 eftermiddag. I
dag forstår jeg ikke, at man kunne holde til det; jeg tror jeg var 19 – 20 år før jeg fik underbukser.
Min første overfrakke fik jeg først da jeg blev svend, men da kostede den også 40 kroner.

(6)